

N-vestnik

Miru in sreče ob prihajajočih praznikih,
v novem letu 2015 pa vse dobro!

UNESCO NA LJUBLJANSKEM BARJU: KAKO PREZENTIRATI SVETOVNO DEDIŠČINO?

mag. Karin Gabrovšek

Ljubljansko barje je v naravovarstvenih krogih sinonim za izjemen pomen za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Prav tako velik ugled pa ta prostor uživa tudi pri kulturnovarstveni stroki. Barjanska zemlja namreč skriva ostanke 40 prazgodovinskih koliščarskih naselbin, ki so živele med leti 4600 in 1500 pred našim štejetjem in so pripadale kulturam mlajše kamene, bakrene ter bronaste dobe. V bogati zbirki arheoloških zakladov z Barja je v zadnjem času prav gotovo najbolj odmevna najdba 5200 let starega lesenega kolesa, enega najstarejših na svetu.

Kolišča na Igu so od leta 2011 del UNESCO-vega seznama svetovne dediščine, in sicer v okviru serijske nominacije 111 prazgodovinskih kolišč okoli Alp skupaj s kolišči v Švici, Franciji, Italiji in Avstriji. UNESCO dediščina je vsekakor velika priložnost za razvoj kraja. A poseben izziv pri tem predstavlja dejstvo, da kolišč ni mogoče videti. Da bi poiskali rešitve, kako pokazati nevidno, je občina Ig novembra letos gostila mednarodno konferenco »Prezentacija kulture kolišč na Igu«, ki jo je ob podpori partnerjev organiziral Krajevski park Ljubljansko barje in nas povabil k udeležbi.

Na konferenci je bilo govora o izkušnjah prezentacije koliščarske kulture v partnerskih državah in o primerih dobrih praks v Sloveniji. V našem prispevku pa smo predstavili pogled naravoslovca na ta biotsko najbogatejši del Barja. Delavniški del konference je bil namenjen raziskovanju možnosti za prikaz kolišč na Igu. Potekal je po metodi "kavarne" (t.i. world café tehnika), ki je bila za večino udeležencev nova, a nadvse pozitivna izkušnja. Delo poteka v majhnih skupinah, udeleženci pa krožijo od skupine do skupine in tako ves čas menjujejo sogovornike. Rezultat je odprta in neobremenjena debata. Prevladujoče mnenje udeležencev je šlo v smer celostnega načrtovanja vsebin in ponudbe ter mreženja znotraj regije. Večina je prepoznala potrebo, da se ob tem ohranja in predstavi tudi naravo. Poudarjena je bila prednost modernih tehnologij, ki so prilagodljive in omogočajo raznovrstne poglede, pred tradicionalnimi replikami kolišč, ki obremenjujejo prostor, obiskovalcu pa pravzaprav ne puščajo veliko svobode pri interpretaciji vsebine.

Dodano vrednost dogodku je prispevalo dejstvo, da smo bili sogovorniki nadvse različni: občinsko vodstvo z županom, arheologi, interpretatorji, prostorski načrtovalci, arhitekti, člani lokalnih društev in naravoslovci, zato je bila izmenjava nazorov in znanj res pestra in je postavila dobra izhodišča za nadaljnje delo.

MEDPAN TOKRAT V TIRANI

mag. Robert Turk

Redna letna skupščina združenja MedPAN (združenje upravljavcev sredozemskih morskih zavarovanih območij – Mediterranean protected Areas network), Tirana, 28. 11. 2014

Upravljalci sredozemskih morskih zavarovanih območij, ki se v okviru mreže MedPAN povezujejo že od devetdesetih let prejšnjega stoletja, so leta 2008 tudi formalno ustanovili združenje (med ustanovnimi člani je tudi Zavod RS za varstvo narave), čigar cilji se neposredno navezujejo na mednarodno sprejeti cilj ohranjanja morske biotske raznovrstnosti, tj. oblikovanje ekološko reprezentativne mreže učinkovito upravljanih zavarovanih območij (več o združenju na www.medpan.org).

Tudi letošnja skupščina članov združenja MedPAN je bila organizirana neposredno za rednim letnim štiridnevnim

izobraževanjem (delavnico) za upravljavce morskih zavarovanih območij, ki je potekalo od 24. do 27. novembra, prav tako v Tirani in ki se ga je ob finančni podpori združenja, udeležil tudi predstavnik KP Strunjan. Glavna tema delavnice so bila tokrat vprašanja, povezana z izvajanjem različnih oblik monitoringa, od fizikalnih in kemijskih parametrov ter stanja vrst in habitatnih tipov, do invazivnih vrst in vpliva človekovih dejavnosti. Veliko število udeležencev delavnice priča o izjemnem pomenu in zahtevnosti te ključne vsebine upravljanja morskih zavarovanih območij.

V uvodnem del letne skupščine smo se seznanili s pristopnimi vlogami novih članov in partnerjev in njihovimi aktivnostmi v zvezi z morskimi zavarovanimi območji ter z delom upravnega odbora in sekretariata. Trenutno je v združenju poleg osmih ustanovnih članov še 50 članov in 36 partnerjev. Med člani združenja je že več let KP Strunjan, naše edino morsko zavarovano območje z upravljavcem, med partnerji pa je letošnjim letom tudi društvo Morigenos.

Udeleženci na delavnici

Osrednji del redne letne skupščine je bil namenjen aktivnostim, izvedenim v letu 2014 ter tistim načrtovanim za prihodnje leto. Vse so namenjene uresničevanju treh osnovnih področij delovanja združenja in sicer: oblikovanju mreže znanja, informacij, predvidevanj in ukrepanj na področju morskih zavarovanih območij (baze podatkov, protokoli spremljanja stanja, znanstvene publikacije ipd.), krepitvi delovanja združenja in sodelovanja s člani in partnerji (sklad za male projekte, vsakoletne delavnice in izmenjave idr.) ter utrjevanju vloge in prepoznavnosti združenja. V zvezi z navedenim velja poudariti izjemno intenzivnost aktivnosti, uspešnost dosedanjih razpisov za male projekte, (med dobitniki finančne pomoči je letos tudi KP Strunjan za projekt na temo ribištva in sodelovanja ribičev pri spremljanju stanja ribjih vrst v NR Strunjan) in nedvomno prepoznavnost združenja v sredozemskem prostoru, v organih EU in širše, vključno z tesnim sodelovanjem s sekretariatom Konvencije o biotski raznovrstnosti. Predstavljeno je bilo tudi delo posameznih delovnih skupin združenja, s poudarkom na novo oblikovani skupini na temo malega priobalnega ribolova ter podane informacije o srečanjih znanstvenega sveta in svetovalnega odbora. Precej pozornosti smo namenili tudi ustanavljanju oz. oblikovanju skrbniškega sklada za sredozemska morska zavarovana območja. Kneževina Monako je skupaj s Francijo in Tunizijo namreč »posvojila« zamisel, ki jo je razvilo združenje MedPAN, o oblikovanju finančnega mehanizma, ki bi omogočal trajno finančno

pomoč sredozemskim morskim zavarovanim območjem in pridobila med tem tudi podporo nekaterih sredozemskih držav. Predvideno je, da naj bi skrbniški sklad postal operativen v letu 2016.

V zaključnem delu skupščine smo udeleženci soglasno sprejeli delno finančno poročilo za leto 2014 ter finančni načrt za 2015, ki znaša 1.080.479,00 €. Tako kot do sedaj ostajajo glavni podporniki združenja fundacija MAVA, francoski okoljski sklad, Fundacija Albert II iz Monaka ter francoska agencija za zavarovana območja. Slaba tretjina sredstev je namenjena delovanju sekretariata, vsa ostala sredstva pa so namenjena posredno ali neposredno morskim zavarovanim območjem, bodisi preko sklada za male projekte bodisi skozi organizacijo strokovnih srečanj ter oblikovanje upravljaljskih orodij in usmeritev. Zavod RS za varstvo narave ostaja še naprej član upravnega in izvršnega odbora ter tajnik združenja.

»RIBJI UPLEN«

Mojca Tomažič

V spomladanskem času letošnjega leta smo ribiške gospodarje Zveze ribiških družin Maribor (ZRDM) popeljali po Natura 2000 območju Ličenca, natančneje po ožjem območju ribnikov Petelinjek, s katerimi gospodarji prav ZRDM. Med ogledom je tekla beseda o marsičem, o projektu LIFE (v katerem smo navezali stike in se bolje spoznali) in njegovem nadaljevanju, o težavah s katerimi se srečujemo, dosežkih, naših načrtih in seveda tudi usmeritvah za prihodnost, ki je predvsem vezana na novo finančno obdobje 2014 – 2020. Beseda je stekla tudi o gospodarjenju z ribniki, ki je za Natura območje ustrezno. Temu je sledilo povabilo na jesenski odlov rib.

Ribiči pri delu

V soboto, 11. oktobra, smo se povabilu odzvali. Zbrali smo se ob 8.30 pri ribniku Štatenberšek, prvem in največjem od štirih ribnikov, kjer so člani ZRDM že pridno zavihteli rokave ter hiteli z odlovom. S počasnim spuščanjem vode iz ribnika so začeli že tri dni prej. Na dan same akcije so odprli menih ter ribe polovili z mrežami ter jih nemudoma dali v sortirno korito, kjer so jih razvrstili v manjša vedra: ščuke posebej, linji zase, krapi posebej.

Delali so natančno, hitro (pomembno, da je riba čim manj brez vode), organizirano in koordinirano. Tako »sortirane« so dali v posebne transportne zabojnike, kjer so s pomočjo manjšega generatorčka vzdrževali dovolj kisika in ustrezno temperaturo. Na odlovu se nam je pridružila tudi terenska veterinarica ga. Marija Seničar, ki je opravljala nadzor. Ker sem bila prvič na takem dogodku, me je prijetno presenetila njihova uigranost, požrtvovalnost in skrb za ribji ter nenazadnje tudi ostali vodni živelj.

Ribogojstvo v ribnikih Petelinjek se odvija na ekstenziven način, kar je tudi cilj ohranjanja biodiverzitete v tem Natura 2000 območju. Posledica ekstenzivnega gospodarjenja z ribniki je izjemna pestrost močvirskih in vodnih življenjskih okolij. V ribnikih prevladujejo plavajoče rastline, v plitvinah in na obrežju najdemo sestoje rogoza, trstičja, šašja, ločja in preslic. Ribniki so pomembni tudi zaradi bogate favne kačjih pastirjev in številčnih populacij dvoživk.

ZMAGOVALNA FOTOGRAFIJA NA 4. SLOVENSKEM GEOLOŠKEM KONGRESU

mag. Barbara Vidmar

Letos oktobra je v Ankaranu potekal 4. Slovenski geološki kongres na temo flišev, na katerem je bila velika pozornost posvečena tudi obalnim klifom kot strukturnemu in sedimentološkemu fenomenu slovenske obale. Klife sem z naravovarstvenega vidika obravnavala v svoji magistrski nalogi, zato sem želela na kongresu sodelovati tudi s prispevkom »Obmorski flišni klifi, naravovarstveno pomembna območja«. Zaradi pomanjkanja sredstev za plačilo kotizacije mi žal to ni bilo omogočeno, lahko pa sem se udeležila izredno zanimive in poučne poldnevne strokovne ekskurzije »Strukturne in sedimentološke posebnosti obalnih klifov«, katero sta na vznožju Strunjanskega klifa odlično izpeljala profesorja na Oddelku za geologijo Naravoslovno tehniške fakultete Univerze v Ljubljani dr. Boštjan Rožič in dr. Marko Vrabec. Na ekskurziji sem se seznanila s kar nekaj dejstvi, ki bodo koristna in uporabna pri našem delu z naravnimi vrednotami.

V okviru kongresa je potekal nagradni natečaj za najboljšo fotografijo na temo flišev, kar sem prvotno sicer prezrla. Kolegica Tina T. pa je na kolegiju enote omenila, da bo na natečaj poslala fotografijo, ki je nastala na terenskem obhodu Strunjanskega klifa pri Belih skalah. Tako me je spodbudila, da tudi sama pošljem fotografijo, ki sem jo posnela blizu lokacije geološkega kongresa, na vznožju klifa Debeli rtič, kamor službeno in zasebno zelo pogosto zahajam s fotoaparatom za vratom. Fotografija prikazuje naravno »tlakovanje« iz značilnih poligonalnih blokov peščenjaka, ki se razteza od vznožja klifa daleč v plitvo morje, kjer je edini slovenski svetilnik, postavljen v morsko dno. Svetilnik je tukaj »zabetoniran« kar v morsko dno zato, ker je voda na tem mestu zaradi vztrajnega umikanja klifa tako plitva, da je neprimerna za plovbo. Tlakovanje je tako pravilno, da so bile v podobnih primerih potrebne arheološke raziskave, ki so potrdile, da ne gre za delo Rimljanov, ampak narave. Če dobro pogledate, boste zraven svetilnika na desni strani opazili še majhno rumeno plovko. To je »naša« plovka, ki

označuje mejo naravnega rezervata Debeli rtič na morju, za katerega se že več let trudimo, da bi posodobili njegov skoraj četrto stoletja star predpis. Leta 2009 smo namreč oddali natančne strokovne podlage, z predlaganimi novimi mejami, varstvenimi režimi in predlogi upravljanja. A to je že druga zgodba.

Zmagovalna fotografija

Poslala sem torej fotografijo, ki se mi je zdela zanimiva in na to skoraj pozabila. V četrtek, 9. oktobra, b devetih zvečer o sem se po napornem delovnem dnevu (predstavitve novosti ZON-a v Ljubljani) spravljala k počitku (beri: bila sem že v pižami), ko me je »zmotilo« zvonjenje službenega mobilca. Mojca Zega?!? »Barbara, Barbara, tvoja fotografija je zmagala na natečaju, so te klicali na slavnostni večerji zaradi podelitve nagrade in sem šla jaz namesto tebe gor, sem obrazložila, da si bila včeraj z nami na ekskurziji, ... najbrž ti je pozno za priti po nagrado? Smo tukaj na večerji v hotelu.« To je morala nekajkrat ponoviti, da sem dojela in verjela, potem pa je pižamo hitro zamenjala večerna toaleta in že sem hitela proti nekaj kilometrov oddaljenemu Ankaranu. Tukaj sem se ocenjevalni komisiji lahko osebno zahvalila za čudovito nagrado (fotoaparati Nikon, spominski predmeti kongresa) in nazdravila na še veliko fotografskih utrinkov. Hkrati je bila to priložnost za tkanje vezi in stikov s specializirano geološko stroko, kakor tudi za promocijo našega naravovarstvenega dela. Vse fotografije so bile na ogled v avli hotela Convent, zmagovalna pa bo objavljena tudi na

naslovnici revije Geologija. Še enkrat hvala organizatorjem, ocenjevalcem in Mojci. Želim čestitati tudi vsem ostalim udeležencem natečaja, saj so bile vse fotografije estetsko dovršene in občudovanja vredne. V zaključku želim izraziti še obžalovanje, da se kongresa s Tino nisva mogli udeležiti v celoti, saj je bil posvečen flišem, obravnavani so bili številni geološki in geomorfološki pojavi iz območja delovanja naše enote (spodmoli, klifi, sol, interpretacija geologije...) in tako je bila zamujena dobra priložnost za širjenja znanja, potrebnega pri našem vsakdanjem delu. Dobro luč vsem!

ČISTIMO, ŽAGAMO, REŽEMO, KOSIMO IN ZLAGAMO

Martina Stupar, Bojana Fajdiga

Trikrat akcija, dvakrat čiščenje, enkrat zloženka, dvakrat jama, enkrat geološki profil, trikrat občina, trikrat OE Nova Gorica, največkrat pa jamarji, študenti in domačini.

Prva akcija, čistili smo jama. V soboto 18.10.2014 smo v sodelovanju s prostovoljci Društva za raziskovanje jam Ljubljana čistili na Krasu. Jama na Pavlinovem se nahaja med Avberjem in Ponikvami. Gre za stopnjasto brezno, ki je varovano kot naravna vrednota in je del Nature 2000. Jama se nahaja tudi na vodovarstvenem območju. Na načrtu jame iz leta 1959 je jama dolga 38 metrov in globoka 27 metrov. Pred našo čistino akcijo je bilo dostopnih okrog 8 metrov, saj je bil vhod zasut z odpadki. Jamarji so pri čiščenju iz jame potegnili raznovrstne odpadke, v glavnem stare gospodinjske odpadke, nekaj tudi kosovnih odpadkov in kovin, od nevarnih odpadkov so v jami našli avtomobilske akumulatorje. Izvlečenih smeti je bilo kar deset kubičnih metrov. Kljub naporom nam jame ni uspelo povsem očistiti, zato bi bilo čiščenje potrebno ponoviti. Akciji so se pridružili tudi domačini, ki so postavili opozorilno tablo, ki bo odmetavanje odpadkov preprečevala v prihodnje, občina Sežana pa je prispevala del sredstev za odvoz odpadkov.

Čiščenje Jame na Pavlinovem

Druga akcija, smo čistili geološki profil. V soorganizaciji Slovenskega geološkega društva smo je v soboto, 15. novembra uspešno izvedli akcija »Čiščenje zarasti na geološki naravni vrednoti »Sežana – stratigrafski profil«. Ob skoraj 1km dolgem cestnem useku lahko sledimo trem geološkim formacijam, ki so poimenovane po kraških krajih. V seriji zgornjekrednih kamnin, ki so stare od 95 do 80 milijonov let si po starosti sledijo Povirska, Repenska in najmlajša

Sežanska formacija. Profil predstavlja idealno možnost za predstavitev najširši javnosti zaradi lahkega dostopa. S strokovnim uvodom o geoloških posebnostih tega profila nas je na začetku seznanil dr. Bogdan Jurkovšek iz Geološkega zavoda Slovenije, ki je avtor lansko leto izdane knjige *Geologija Krasa*. Knjigo je avtor posvetil prebivalcem Krasa, saj se je z njimi srečeval skozi desetletja raziskovanja kraške geologije. Na akciji, ki so se je udeležili študentje geologije, zaposleni iz regijskega parka Škocjanske jame, domačini iz Vrhovelj in predstavniki organizatorjev, smo očistili dobršen del zarasti, ki je prekrivala geološke profile. Združili smo koristno s prijetnim. Za motivacijo je poskrbela Občina Sežana, ki nam je po končani akciji nudila kosilo in Park Škocjanske jame, ki je vsem udeležencem omogočil ogled Škocjanskih jam.

Najprej geologija, predstavitev profila (foto: Matevž Novak)

In še tretja akcija, izdali smo zloženko o Leopardovi jami skupaj z jamarji JD Kraški leopardi in občino Miren Kostanjevica. Ker Leopardova jama sodi med šest zaprtih jam, torej naravovarstveno najpomembnejših jam v Sloveniji, smo že v lanskem letu z jamarji izvedli akcijo obnove vrat na jamskem vhodu. V letošnjem letu pa smo pripravili zloženko, v kateri je predstavljeno in z odličnimi fotografijami Petra Gedeia prikazano pisano kapniško bogastvo in izjemnosti te jame. Naj omenimo najdaljši znani heliktit v Sloveniji in zasigano čeljust ledenodobnega leoparda, ki se sicer hrani v zbirki Oddelka za geologijo NTF v Ljubljani. Na tak način je vsakomur omogočen vpogled v podzemni skrivnostni svet, ki je sicer preobčutljiv za obiskovanje. Vstop v jamo je mogoče le za raziskovalne namene z dovoljenjem ministra. Zloženko si lahko ogledate na internetni strani ZRSVN.

PO DVEH LETIH SMO USPELI

Karolina Rebernik

Decembra 2012 smo prejeli sporočilo stanovalke bloka na Glinškovi ploščadi, da so se v fasadi nad oknom dnevne sobe naselili netopirji. V notranjost prehajajo preko špranje ob škatli za rolete. Moteči niso bili samo iztrebki, temveč tudi hrup, ki ga povzročajo netopirji ter odmetavanje stiroporja iz fasade, da so si pridobili več prostora. V stanovanjskem bloku so našli bivališče netopirji navadni mračniki (*Nyctalus noctula*), ki za svoja naravna zatočišča izbirajo drevesna dupla in razpoke v skalnih stenah. Ker je velik del naravnih zatočišč uničenih, si izbirajo špranje v stavbah. V Ljubljani je znanih

kar nekaj zatočišč v naključno ustvarjenih prostorih stavb, predvsem v blokovskih naseljih, pa tudi v posameznih višjih stavbah. V njih so bili navadni mračniki opaženi tako poleti kot pozimi.

Na Glinškovi ploščadi so jih opazili jeseni, ko so bili tudi zelo glasni. Pozimi smo pri ogledu z boreskopom (kamero) ugotovili, da netopirjev v zimskem času ni, pridejo šele konec poletja in ostanejo čez jesen. V tem obdobju so lahko nemirni in glasni, saj je čas parjenja.

Nameščene netopirnice

Reševanja problematike smo se lotili v sodelovanju s Slovenskim društvom za proučevanje in varstvo netopirjev (ga. Maja Zagmajster, g. Simon Zidar). Opravili smo več terenskih ogledov in se po pogovoru s stanovalko odločili za zaprtje špranje ter postavitve dveh netopirnic, kot nadomestnega zatočišča. Vložene je bilo ogromno potrpežljivosti in komunikacije, saj je do postavitve netopirnic trajalo dobri dve leti. Zavod je v okviru naravovarstvene akcije iz Nemčije priskrbel ustrezni netopirnici ter finančno poskrbel za postavitve, težji del pa je predstavljala sama odobritev izvedbe.

Stanovalka je bila sicer naklonjena postavitvi netopirnic, vendar je bila za to potrebna potrditev odbora stanovalcev, pri čemer so se člani opredelili proti netopirnicam. Po pozivu upravljavcu bloka in ponovnem dopisu stanovalcem je stanovalki uspelo zbrati potrebno večino glasov in dobili smo zeleno luč. Nato se je zapletlo še s samo lokacijo postavitve, a na koncu nam je uspelo, da smo netopirnici namestili v bližino obstoječe špranje, kar je tudi najbolj primerno. Netopirnici sta različnega tipa in do sedaj takih še ni bilo nameščenih v Ljubljani, zato bosta služili kot poskusni primer ali ju bodo navadni mračniki sprejeli. Zaradi prenov starih stavb ter izginjanja naravnih zatočišč, bi bile netopirnice na ustreznem mestu lahko ena izmed rešitev za ohranjanje zatočišč navadnih mračnikov.

POSKRBELI SMO ZA NAJLEPŠO LIPO

Boštjan Kopic

V Markovcu pri Starem trgu pri Ložu raste pred vhodom v graščino Koča vas lipa (NV 2533 Koča vas – lipa). Gre za lipo izjemnih dimenzij s kar 675 cm obsega in višino 35 metrov. Zagotovo sodi med najlepše, najbolj ohranjene in najbolj impozantne lipe na območju, ki ga pokriva OE Ljubljana, če ne v Sloveniji. Kot mnogim drevesnim naravnim vrednotam, tudi tej, letošnji žled ni prizanesel. Zaradi višine in razrasti je obstajala nevarnost, da bi se lipa pod svojo težo razklala. V mesecu novembru smo zato organizirali akcijo. Sanacijska dela, vključno z vezavo vrhov je strokovno izvedel samostojni podjetnik Gozdar in arborist Rado Nadvešnik. Za odvoz lesa je poskrbela občina Loška dolina. Upamo, da nas bo lipa še dolgo navduševala s svojo mogočno podobo.

RAKOV ŠKOCJAN JE OBISKALA TUDI MINISTRICA MRAKOVA

mag. Mateja Nose Marolt, mag. Alja Grošelj

Zavod RS za varstvo narave je v zadnjih letih aktivno pristopil k urejanju Rakovega Škocjana, seveda v sodelovanju z ključnima deležnikoma na območju Občino Cerknica in Notranjskim regijskim parkom, pa tudi ostalimi deležniki na območju – Zavodom za gozdove, Centrom šolskih in občolskih dejavnosti in drugimi.

Od leta 2010 smo iz sredstev za Naravovarstvene akcije, ki jih na Zavodu namenjamo aktivnostim na terenu izvedli številne akcije v Rakovem Škocjanu - obnovili ograje na bolj izpostavljenih in nevarnejših odsekih, uredili klopi in mize, na vstopnih točkah obnovili tri večje označevalne table in smerokaze, sanirali drevored. Letos smo obnovili manjše označitve na učni poti, ki jih pripravljamo skupaj z Občino Cerknica. Slovesno odprtje prenovljene učne poti načrtujemo v pomladi naslednjega leta.

Zaradi velikih posledic žledne ujme smo letos financirali popravilo polomljenih ograj, ter sodelovali pri zelo odmevni in dobro obiskani delovni akciji. Več kot 40 prostovoljcev je septembra čistilo učno pot. To je bil kamenček v mozaik

urejanja in obnove učne poti in druge infrastrukture Rakovega Škocjana, pri katerem sta zelo dejavna Občina Cerknica in Notranjski regijski park. S pomočjo fantov zaposlenih preko javnih del intenzivno urejajo območje in odpravljajo posledice žleda, kar si je v novembru ogledala tudi Ministrica za delo Anja Kopač Mrak in pohvalila opravljena dela na novinarski konferenci.

V prihajajočem letu načrtujemo še eno večjo vstopno označitev, predvsem pa razmislek o nadgradnji učne poti. Želimo si, da bo to območje varno, izobraževalna infrastruktura pa atraktivna in zanimiva tako za šolarje, kot tudi za druge obiskovalce območja, ki si želijo ogledati ta naravni biser.

OHRANJANJE TEMELJEV BOGASTVA ŽIVEGA SVETA POD MORSKO GLADINO

Tina Centrih

V mesecu oktobru sta Zavod RS za varstvo narave in Regionalni center za zavarovana območja (RAC/SPA), ki deluje v okviru Sredozemskega akcijskega načrta in Okoljskega programa Združenih narodov, v Portorožu organizirala petdnevno strokovno srečanje na temo ohranjanja ključnih sredozemskih morskih habitatnih tipov (Symposia on the Conservation of Mediterranean Marine Key Habitats). Treh simpozijev, ki so v posameznih sklopih obravnavali tematike podvodnih travnikov ter rastlinskih združb trdnega dna, koraligena in temnih življenjskih okolij, se je udeležilo skoraj 150 strokovnjakov s področja morske biologije iz večine sredozemskih držav. Simpoziji so potekali v okviru izvajanja akcijskih načrtov, sprejetih s strani držav pogodbenic Barcelonske konvencije, katere podpisnica je tudi Slovenija.

Organizacijska ekipa

Udeleženci so se strinjali, da je bilo že veliko narejenega tako z vidika raziskovanja kakor tudi spremljanja stanja vegetacijskih združb, vendar pa je bila velika večina dela opravljenega v SZ delu Sredozemlja. Poudarjena je bila potreba po boljšem poznavanju bioloških danosti algalnih združb, s posebnim poudarkom na poznavanju vzrokov za njihovo nazadovanje. Izpostavljena je bila nujnost medsebojnega sodelovanja in učinkovitejše izmenjave informacij o stanju vegetacijskih združb na nivoju celotnega Sredozemlja, ne le med samimi raziskovalci temveč tudi z upravljavci zavarovanih območij ter odločevalci na lokalnem in nacionalnem nivoju.

Kljub pretežno znanstveno raziskovalnemu okviru prispevkov, je bil pomemben del razprav na strokovnem srečanju namenjen pripravi ukrepov in usmeritvam za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja vrst in habitatnih tipov. Ob koncu vsakega posameznega simpozija so bila sprejeta priporočila za nadaljnje aktivnosti na danem področju, tako na nivoju Sredozemlja kakor tudi na nacionalnem nivoju. Udeleženci so poudarili nujnost večje zavzetosti držav podpisnic Barcelonske konvencije pri uresničevanju določil in obveznosti, ki izhajajo iz posameznih akcijskih načrtov ter večje odločnosti pri omejevanju aktivnosti, ki ogrožajo te ključne sestavine morskega ekosistema.

Udeleženci med uvodnimi predavanji

RAKUNOVO BREZNO JE PONOVO ČISTO

Ljudmila Strahovnik

V Založah, severno od Polzele, je na grebenu, ki se strmo dviga na desni brežini Ložnice nad cesto Polzela – Velenje, vhod v kraško jamo. Od okoli en meter velikega vhoda je do več kot 30 m globine izdelan okoli 137 m dolg sistem jamskih rovov, ki so bogato obloženi s sigo ter okrašeni s kapniki različnih oblik in velikosti. Jamo, ki ima zaradi strmejših vmesnih stopenj med etažami značaj brezna je dobila ime po lastniku zemljišča – domačiji Rakun, so jamarji prvič temeljito raziskali leta 2000.

Rakunovo brezno (Foto: Valter Koletnik)

Navdušenje jamarjev ob odkritju nove jame pa je skalil pogled na smeti, ki so oteževale dostop in raziskovanje brezna. Po količini smeti je bilo mogoče sklepati, da je brezno okoliškim prebivalcem dolgo časa služilo kot priročno mesto za odlaganje odpadkov. Zaradi specifičnih lastnosti kraškega okolja ima voda ob hitrem pretakanju skozi prevotljivo podzemlje majhno samočistilno sposobnost. Smeti odvržene v naravo, še posebej pa v jame v zaledju izvirov, predstavljajo veliko grožnjo kakovosti pitne vode, zato so jamarji Koroško Šaleškega jamarskega kluba »Speleos – Siga« Velenje v okviru naravovarstvene akcije, ob finančni podpori Zavoda RS za varstvo narave in Občine Polzela, iz Rakunovega brezna odstranili okoli dva kubična metra odpadkov. Ob zavedanju, da je ohranjanje narave uspešno le, če vsi sprejememo določeno odgovornost in skrb zanjo, smo ob zaključku naravovarstvene akcije pripravili še predavanje na gradu Komenda na Polzeli, z naslovom »Naše kraške jame – naše bogastvo«. Namen predavanja je bil širšo javnost seznaniti o pomenu varstva narave, še posebej pa krasa. V okviru predavanja je jamarka Mojca Hribernik, članica Koroško Šaleškega jamarskega kluba »Speleos – Siga« Velenje ob bogatem fotografskem gradivu orisala značilnosti krasa in kraške pojave na območju Polzele in širše v Sloveniji ter predstavila jamarstvo, raziskovanje in dokumentiranje jam. Ker pa lahko rečemo, da se je poklicno varstvo narave v Sloveniji začelo prav z varstvom jam, sem skozi kronološki pregled predstavila varstvo jam nekoč in kako je njihovo varstvo danes pravno urejeno in umeščeno v sistemu varstva narave v Sloveniji.

UREDITEV PREPUSTA ZA DVOŽIVKE NA ODSEKU OBČINSKE CESTE KOSEZE – ŠINKOV TURN V OBČINI VODICE

Nika Hrabar

Odsek ceste v Kosezah pri Vodicaх predstavlja eno izmed cest, ki ovira selitveno pot dvoživk iz gozda do mrestišča. Številne dvoživke, predvsem krastače in rjave žabe, tudi zelene žabe, zelene rege in pupki se spomladi odpravijo do bajerja, ki se nahaja v gozdu, na drugi strani ceste. Podobno kot drugi prostovoljci na več koncih Slovenije, tudi tukaj krajanka ga. Ester Fabiani že več let zapored organizira akcijo prenašanja dvoživk čez cesto. Vsako pomlad skupaj s prostovoljci prenesejo preko ceste več kot 1000 osebkov dvoživk.

V letošnjem letu je občina Vodice predvidela rekonstrukcijo odseka ceste v naselju Koseze pri Vodicaх. Ker se vse našteje vrste dvoživk zavarovane z Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah, smo občini poslali strokovno mnenje in jih pozvali, naj izvedejo ukrepe za zmanjšanje negativnih vplivov ceste na ohranjanje populacij dvoživk. Predlagali smo ureditev obstoječih prepustov za odvodnjavanje na način primeren za prehajanje dvoživk. Ker je potrebno dvoživke usmeriti v podhode, smo predlagali tudi postavitev stalnih varovalnih ograj ali pa vsakoletno postavitev začasnih varovalnih ograj. Občina Vodice je se je odzvala na naš predlog ureditve prepustov. Glede na lastnosti terena, finančne razpoložljivosti občine in po posvetovanju s strokovnjakinjo za dvoživke Katjo Pobljšaj, smo se dogovorili za ureditev treh obstoječih prepustov na

cca. 600m odseku. V zvezi z nakupom in postavitvijo začasnih varovalnih ograj se z občino še dogovarjamo. Del ceste, kjer imajo dvoživke selitveno pot, sega tudi v sosednjo občino Mengeš, s katero se v sklopu predvidene rekonstrukcije ceste v letu 2015 dogovarjajo sodelavci Območne enote Kranj. Ker je narava nepredvidljiva, se bo šele s prakso pokazalo, če bodo dvoživke prepuste res uporabljale. V kolikor se bo izkazalo, da dvoživke prepustov ne bodo uporabljale, bo potrebno raziskati vzroke za to in poiskati ustrežnejše rešitve. Zaradi majhnega števila prepustov pa bo še vedno potrebna pomoč prostovoljcev, ki bodo prenašali dvoživke, katerim ne bo uspelo priti do prepustov.

Eden od na novo urejenih prepustov

Občina Vodice je z ureditvijo prepustov pokazala pozitiven odnos do varovanja ogroženih vrst in pripravljenost na nadaljnje sodelovanje v sklopu akcije selitev dvoživk in je tako lahko vzor tudi drugim občinam.

ZMAGA PROJEKTA WETMAN NA KONFERENCI ERRC

Aleksander Koren

Sodelavci projekta Wetman smo se udeležili štiri dnevne konference European River Restoration Conference 2014. Tema konference so bile renaturacije rečnih in obrečnih ekosistemov po vsej Evropi. Konference so se s svojimi prispevki udeležili predstavniki mednarodnih organizacij, ki se ukvarjajo z varstvom in obnovo rečnih ekosistemov, predstavniki Evropske komisije, predstavniki vladnih organizacij mnogih evropskih držav ter številne nevladne organizacije. V prispevkih so bili predstavljeni številni primeri dobrih praks po vsej Evropi in širše. Del konference je bil namenjen tudi predstavitvi evropske politike ohranjanja in obnove rečnih ekosistemov. Na konferenci smo sodelovali s predstavitvijo postra »Wetlands management in Slovenia«, ki smo ga pripravili v sklopu istoimenskega LIFE+ projekta. Za poster smo prejeli 1 nagrado, ki jo je podelila organizacija

Ramsar na podlagi glasovanja udeležencev. Udeležili smo se tudi enodnevne ekskurzije, na kateri smo si ogledali primere renaturacij stranskih rokavov in pritokov Donave na območju Wachau. Ključni rezultati sodelovanja na konferenci so, ob izjemnem priznanju ekipi projekta Wetman, novo pridobljeno znanje, promocija rezultatov projekta Wetman, številni formalni in neformalni kontakti z različnimi mednarodnimi, vladnimi in nevladnimi organizacijami.

Predstavitve nagrajenega posterja

DOBRO JE BITI ZRAVEN... ČETUDI LE KOT »OPAZOVALEC« V PROJEKTU MERIT

Martin Vernik

Spremembe kmetijstva k izboljšanim ekološkim praksam, ekonomski viabilnosti podeželskega okolja in prispevku

MERIT

trajnostnega razvoja postavljajo nova izhodišča tako za politiko kot tudi raziskovalno sfero. Evropska Komisija v 7. programskem načrtu podpira raziskovanje in inovacije. Del projektne sheme ERA-NET je tudi projektni sklop RURAGRI, katerega cilj je izboljšati koordinacijo med trenutnimi in prihodnjimi evropskimi, nacionalnimi in regionalnimi raziskovalnimi programi, ki se ukvarjajo z novimi odnosi med podeželjem in kmetijstvom v Evropi ter izzivom trajnosti. Med petimi izbranimi projekti je tudi projekt MERIT - "Merit based income from sustainable land management in mountain farming" (Dohodek glede na učinek iz trajnostnega upravljanja na gorskih kmetijah).

MERIT želi razviti učinkovit alternativni sistem kmetijske politike in praks, s katerimi bi zaustavili zmanjševanje biotske pestrosti v alpskem prostoru. V projektu sodelujejo inštitucije iz vseh držav, ki segajo v Alpe. Vodilni partner Umweltbüro prihaja iz Avstrije, vključeni pa so še partnerji iz Francije (ISARA Lyon), Nemčije (IfIs), Švice (FiBL) in Italije (EURAC).

Naš Zavod v projektu sodeluje kot opazovalec in s svojim strokovnim suportom in poznavanjem politik prispeva k interdisciplinarnemu doseganju projektnih ciljev. Novembra smo se udeležili delavnice partnerjev v Lyonu ter se zadnji dan na kratko seznanili s pilotnim območjem v Franciji, regionalnim naravnim parkom Vercors.

Terenski dan na srečanju partnerjev

Projekt se izvaja neposredno na kmetijah petih pilotnih območjih, kjer skozi znanstveni pristop preizkušajo možnost in učinkovitost »rezultatsko« naravnanih naravovarstvenih kmetijskih ukrepov. V trenutni togi strukturi kmetijske politike so predpisane prakse in omejitve, rezultat teh pa je za naravovarstvene cilje večkrat vprašljiv.

Za doseganje rezultatov projekta in pripravo predloga alternativne kmetijske sheme, so izvedli primerjalno študijo obstoječih kmetijskih programov v državah alpskega prostora. Večinoma kmetijsko okoljski ukrepi podobni kot pri nas – podpirajo ekološko kmetovanje, gospodarjenje na strmih pobočjih, ohranjanje ekstenzivnih travnikov z omejevanjem gnojenja, pesticidov, obtežbe z živino in datumom košnje. Nekateri ukrepi pa so na določenih pilotnih območjih specifični, npr. opuščanje silaže (AT), podpora proste paše (CH, DE) in rezultatsko naravnani ukrepi (CH, FR). Pri slednjih se kmet obveže, da bo dosegal določen okoljski rezultat (npr. prisotnost določenih indikatorskih vrst na travniku, prisotnost gnezd travniških gnezdičk idr.), dejansko upravljanje pa je bolj ali manj prepuščeno kmetu samemu.

Alternativni pristopi torej niso več zgolj izvajanje predpisane kmetijske prakse, temveč je bistvo ukrepa rezultat. Tak ukrep poznajo tudi že v Franciji in prav regionalni park Vercors je ena izmed regij, kjer se tak ukrep lahko izvaja. Ukrep za ohranjanje cvetočih travnikov (Des Prairies Fleuries) smo podrobno spoznali na kmetiji v Vercorsu, kjer smo se pogovarjali z mladim kmetom. Upravlja 130 ha najetih zemljišč, od katerih je večina vključena v naveden rezultatsko orientiran ukrep, s katerim mora zagotoviti, da se na travnikih pojavljajo vsaj 4 od 34 indikatorskih vrst rastlin. Na vseh pilotnih območjih so bila izvedena kartiranja rastlinskih združb in inventarizacija metuljev, da se zagotovi ustrezna strokovno-znanstvena podlaga za razvoj celotnega modela alternativne sheme. Posamezni partnerji so na pilotnih območjih izvedli SWOT analizo skozi delavnice in srečanja s kmeti in drugimi vplivnimi deležniki. V petih državah so načrtno anketirali 79 kmetij in zajeli demografsko sliko ter socialno-ekonomski aspekt kmetij iz katerega bo mogoče postaviti učinkovit končni model.

Projekt zato vključuje tudi dohodke ekosistemskih storitev in gospodarjenja z zemljišči (npr. kooperacije s trgovskimi verigami). Razvija enostavne metode monitoringa doseganja rezultatov in metode samokontrole kmetov. Ključno orodje in rezultat projekta pa bo Priročnik za implementacijo alternativnih sistemov v vladne politike, da bi lahko v naslednji programski shemi Evropska komisija in posamezne članice izboljšale ali nadgradile kmetijsko okoljsko shemo. Zakaj torej biti zraven kot opazovalec? Direktorjev jednat komentar na poročilo dogodka pove dovolj – »Zanimivo. Zlasti precej bolj inventivno, kot pri nas.«. Tudi mi si želimo učinkovito realizacijo kmetijskih ukrepov in rezultate, mar ne? Več o projektu najdete na <http://www.umweltbuero-klagenfurt.at/merit/>.

PRIPRAVILI SMO ŽE DEVETI STROKOVNI POSVET O NATURI 2000

mag. Mateja Nose Marolt

LIFE 11NAT/SI/880

Kot smo napovedali v vabilu na deveti strokovni posvet, se Slovenija iz obdobja določitve območij Natura 2000 vse bolj pomika proti upravljanju in zagotavljanju ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000.

Letošnji posvet je imel rekordno udeležbo – več kot 150 poslušalcev je v prvem delu poslušalo pet predstavitev vezanih na upravljanje Nature 2000. Vse predstavitve so dostopne na spletni strani Zavoda, v zavihku Strokovna srečanja.

Predstavitvam je sledila vodena razprava na temo Upravljanje Nature 2000 na Ljubljanskem barju. Razpravo je vodil dr. Darij Krajčič, direktor Zavoda RS za varstvo narave, v njej pa so sodelovali: Tadeja Kvas Majer, generalna direktorica Direktorata za kmetijstvo MKGP, dr. Marija Markeš, vodja Sektorja za ohranjanje narave na MOP,

Irena Šinko, direktorica Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, Branko Ravnik, direktor Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Barbara Zupanc, direktorica Krajinskega parka Ljubljansko barje, dr. Maja Zagmajster, kot predstavnica nevladnih organizacij in Gregor Danev, Zavod RS za varstvo narave, vodja OE Ljubljana.

Udeleženci 9. strokovnega posveta

ZAKLJUČNO SREČANJE PROJEKTA WETMAN

Mateja Kocjan

Na Roglo smo 10. in 11. decembra povabili vse projekte partnerje in izvajalce ter deležnike na zaključno srečanje projekta WETMAN. Na slavnostnem zaključku, ki je potekal prvi dan so o projektu spregovorili: generalna direktorica direktorata za okolje Ministrstva za okolje in prostor mag. Tanja Bolte, nacionalna koordinatorica za LIFE projekte mag. Julijani Lebez Lozej ter direktorji in županji partnerskih zavodov in občin. Sledila je svečana večerja z neformalnim druženjem in izmenjavo izkušenj iz projekta. Zaključne prireditve se je prvi dan udeležilo skoraj 70 udeležencev.

Drugi dan, ko smo predstavili projektne rezultate na pilotnih območjih in po vsebinskih sklopih, pa skoraj 40.

Zaključna prireditev je bila priložnost, ko smo se vsem partnerjem, izvajalcem in deležnikom lahko zahvalili za dobro sodelovanje v projektu WETMAN, kjer smo stkali res partnerske vezi in dokazali, da je mogoče dobro sodelovati tudi, če je v vsebino vpletenih veliko število različnih organizacij in deležnikov, ter s tem tudi različnih interesov. Projekt se uradno zaključuje februarja naslednje leto. Do takrat bomo uredili dokumentacijo, poročila in druge formalnosti. Dela na terenu pa smo že zaključili.

Predstavitve rezultatov projekta

Zahvalili smo se tudi vodji projekta

Skupinska slika udeležencev zaključnega srečanja projekta WETMAN

LIFE KOČEVSKO – V ISKANJU GOZDNEGA JEREBA

Denis Žitnik

Projekt LIFE KOČEVSKO smo predstavili že v prejšnji številki N-Vestnika, tokrat nekaj informacij o najpomembnejših dogodkih in aktivnostih do sedaj.

Kot se za začetek vsakega projekta spodobi, se je tudi Life Kočevsko »uradno« prišel z oktobrsko dvodnevno »kickoff« delavnico v Kočevju. Njen namen je bil predstavitev vsebine, ciljev in pričakovanih rezultatov projekta, partnerskih organizacij ter njihovih vlog v projektu. Partnerji smo se dogovorili o vseh podrobnostih glede vodenja projekta (administrativno-tehnični del, finančni del), ustanovili upravni ter strokovni odbor ter dorekli načine in mejnike za izvedbo vseh nujno potrebnih aktivnosti za uspešen zagon projekta. Srečanje je potekalo v delavniškem duhu, v katerem so sodelovale vse partnerske organizacije. Del srečanja je bil namenjen tudi druženju z novinarji, katerim smo na tiskovni konferenci predstavili vsebine projekta ter projektne aktivnosti. Po zaključku uradnega dela smo si projektni partnerji na terenu ogledali INFO naravovarstveno sobo - Orlovo sobo v Kočevski Reki, ki bo tekom projekta predstavljala osnovno izobraževalno in promocijsko celico projekta. Celotno srečanje je potekalo v ravno prav sproščenem, pozitivnem vzdušju, polnem delovne vneme in zagnanosti.

Udeleženci kickoff-a v Kočevju

V mesecu novembru sva se predstavnika vodilnega partnerja Občine Kočevje in ZRSVN na povabilo Evropske komisije (EK) udeležila regionalne kickoff delavnice za Centralno Evropo, ki je potekala na sedežu Ministrstva za kmetijstvo v Budimpešti. Glavni namen delavnice je bil predstavitev tehničnega in finančnega dela Skupnih določb finančnega mehanizma Life+2013, predstavitev ekipe za zunanje spremljanje Astrale ter kratka predstavitev posameznih projektov. Spoznanje, da je bilo iz kvote 140 projektov na koncu za sofinanciranje izbranih zgolj 20 projektov (od tega 4 slovenski), ti da občutek zadovoljstva za dobro opravljeno delo v preteklosti ter motivacijo za nadaljnje delo.

Da bi imele kasnejše konkretne projektne akcije na terenu kar

največji učinek glede na razpoložljiva sredstva je potrebno zagotoviti, da bodo načrtovani ukrepi optimalno umeščeni v prostor, torej tam, kjer je potreba po njih z vidika tarčnih vrst najbolj izpostavljena. Ker razen nekaterih posameznih podatkov, naključnih opazovanj ter podatkov spremljanja vrst preko lovskih organizacij ter ZGS, javno dostopnih podatkov za tarčni vrsti divji petelin in gozdni jereb ni, je v okviru projektne akcije A2 predvideno evidentiranje njunega izhodiščnega stanja. Glede na to, da je projektno območje obsežno, sredstva za izvedbo popisov pa omejena, smo v želji po čim boljših podatkih s terena že v začetni fazi projekta veliko časa in energije v obliki predstavitev in delavnic investirali v komunikacijo s terenskimi gozdarji in lovci. Pridobljene podatke bomo smiselno in koristno uporabili pri pripravi javnega naročila za popise gozdnih kur, kot tudi pri sami organizaciji in izvajanju popisov. Vključevanje terenskih gozdarjev in lovcev v projektne aktivnosti ni pomembno zgolj zaradi njihovega podrobnega poznavanja terena in konkretnih informacij o pojavljanju tarčnih vrst, temveč tudi zaradi njihove nesporne vloge pri dolgoročnem upravljanju tega območja. Delavnice za novomeške gozdarje ter lovce iz Lovišča s posebnim namenom Medved se je udeležilo preko 20 udeležencev, največji dogodek, pa si obetamo v drugi polovici decembra, ko imamo v Kočevju napovedanih kar 70 gozdarjev in lovcev.

Delavnica z gozdarji

Projektne partnerji se zavedamo, da je načrtovanje upravljanja projektne območja vključujoč proces. Da bi ključni deležniki lahko odprto predstavili svoje poglede in ideje, bili dobro obveščeni o projektne aktivnostih, se čim bolj poistovetili s cilji projekta in se tudi sami aktivno vključili v upravljanje projektne območja, smo že v začetni fazi projekta izvedli delavnico za identifikacijo in analizo ključnih deležnikov, ki bodo nato v nadaljnjih fazah projekta (npr. sektorske SWOT delavnice, posvetovalno telo projekta »Forum za Kočevsko«, izvedba akcij) povabljeni k sodelovanju. Na delavnici smo poleg same analize deležnikov ovrednotili tudi njihovo moč vplivanja in njihove parcialne interese ter tako pridobili vsaj približno sliko najvplivnejših deležnikov na projektne območju ter njihovo zainteresiranost za dogajanje na Kočevskem. Pričakujemo, da se bo na takšen način okrepilo sodelovanje med ključnimi inštitucijami in lastniki zemljišč na projektne območju, njihovo medsebojno razumevanje ter posledično vzpostavilo tudi dolgoročno partnerstvo, ki prinaša dodano vrednost za upravljanje Kočevskega.

»KOT BI ME Z GRABLJAMI POBOŽAL«

Martina Stupar, predsednica sindikata Glosa na ZRSVN

Če bi imela umetniški talent, bi bil lahko zapis v pesniški obliki GLOSA, a ker je to le redkim dano, bom povzela priliko iz resničnega življenja sindikalistov v žal kvaziumetniškem proznem zapisu.

Pred kratkim me je sodelavec tako mimogrede, kot sindikalistko, poprosil, če slučajno vem, kako je z napredovanji, ker se sam nima časa ukvarjati z ZUJF-om in drugimi forami. Seveda sem mu povedala, čeprav ni član sindikata. In med vrsticami pojasnila, da te informacije pač niso mimogrede in sindikalistki niso znane kar tako same po sebi. Za to je potreben čas in kot vemo, čas je denar. Denar pa za sindikat pomenijo izključno in samo članarine. Neprijeten ošvrk z očmi in klasičen odziv : » Ja, veš saj jaz sindikate podpiram, a se bom včlanil ko bodo tako močni kot v Angliji ali Nemčiji, ali Avstriji. In veš, so preveč politični in niso dovolj močni in tisti sindikalist mi sploh ni všeč, je čisto strankarsko usmerjen, pa vedno nekaj nagajajo, in predobro so plačani, in tudi članarina ni majhna, in... «.

»Točno, prav imaš, res so bedasti, ker se sploh še trudijo in ker se sploh še oglašajo, saj večinoma nimajo podpore, no, razen nekaj posameznikov, ki jim tudi že sapa pojenjuje«. Oči sodelavca so postale malo prijaznejše in je hitro dodal: »To pa nisem mislil, ne, ne, sindikati morajo biti, veš, nekdo se pa mora iti socialni dialog«. Takoj mi je bilo jasno, kaj je čutil sindikalni kolega in soimenjak Martin, ko mi je pred kratkim svoje občutke po nekem podobnem dogodku s sodelavcem, nečlanom, na kratko opisal »kot bi me z grabljami pobožal«.

A je dotičnemu še dodal, da se mu zdi sramotno ker se »šlepajo« in »parazitirajo« na dosežkih sindikata. Nič ni večno, še najmanj pa delavske pravice, kot recimo plačilo in čas za malico, stroški za prevoz na delo, regres, dopust,... pa še cel kup sistemskih pravic, do zagotavljanja

varnosti pri delu. Vse to lahko hitro izgubimo, če ne bomo imeli močnega sindikata. Močan sindikat v Avstriji je zato, ker je po nekem čudnem ključu članstvo skoraj obvezno, v Nemčiji in Angliji pa po nekem čudnem ključu stanovsko nujno. Pri nas pa je prostovoljna super demokratična oblika članstva izenačena z društvom ljubiteljev praznega krompirja, pa še ti lahko krompir, ki ga pridelajo in spržijo pojedjo sami in ne cela vas. Ali smo res vsi enaki, vsi enakopravni? Člani sindikatov verjetno ne, saj plačujemo članarino, nudimo socialni dialog, kar je izbrano pa velja za vse. Vam je božanje z grabljami že kaj bolj jasno? Dober namen mogoče, a boleč pristop.

Če sedaj še par stavkov namenim našemu reprezentativnemu sindikatu Glosa, lahko le zatrdim, da smo tudi v letu 2014 opravičili naše delovanje. Aktivni smo bili v zgodbah internih aktov v domačem zavodu, v glavnem odboru sindikata Glosa in tudi letos smo se družili na tradicionalni tridnevni sindikalni ekskurziji - v nacionalnem parku Una, v parku prirode Blidinje in drugih lepih kotičkih v Bosni. Ne morem pa niti mimo zadnjih uspehov ob doseženem dogovoru med sindikati in vlado, da znižanja plač ne bo in da se bodo celo izpeljala napredovanja. Veseli smo bili verjetno vsi, ne le naši člani. Problem, ki se vleče že nekaj let in ga z ministrstvom ne moremo dogovoriti je Kolektivna pogodba za varstvo narave, saj nikakor ne uspemo s pobudo za začetek pogajanj. Osnutek smo na Glosi, po vzoru Kolektivne pogodbe za kulturo, pripravili že decembra 2012, a mnenje ministrstva, med vrsticami je bilo,... da smo nenazadnje le majcena skupinica zaposlenih, ki si želi posebne obravnave. Tudi o tem bi se radi pogovorili z ministrico ga. Majcen, ki ji vztrajno pišemo in jo vabimo na pogovor. Upam, da bo v 2015 le našla kaj časa tudi za nas.

Za zaključek mi namesto čestitke ob Novem letu dovolite lep irski pregovor, ki pravi »Ljudje živijo v zavetju drug drugega«. Kaj lepšega si lahko želimo, zato odločno spremenimo kaj na boljše, vsak po svojih močeh.

